

vou podstatou — pachatel tedy bude beztrestný. Můžeme to brachylogicky — avšak poněkud nepřesně — vyjádřit také tak, že stav nouze odnímá deliktům v něm spáchaným kvalitu trestnosti.

Aplikujeme-li tyto poznatky na náš případ, shledáme, že je sice možný pojem beztrestného úkonu v nouzi (§ 1135), neboť každý čin v nouzi je beztrestný, avšak jak vyložití pojem trestného úkonu v nouzi (§ 1136)? Chceme-li věřití důvodové zprávě, že pojem nouze nutno vykládati ve sm. trestního práva, pak nutně dospějeme k mínění, že trestný úkon v nouzi je *contradictio in adiecto*, neboť buď jde o nouzi a pak je takové jednání beztrestné anebo je trestné, ale pak nebylo podniknuto v tom stavu, jež trestní právo nazývá stavem nouze. Namítne-li se, že §em 1136 měly být zachyceny případy, kdy meze nouze byly překročeny, pak nutno poznamenati, že právě v pojmu »překročení mezi nouze« jsou obsaženy případy, kdy už o nouzi nejde a nemohl by tedy § 1136 mluvit o úkonu v nouzi.

Chceme-li tedy zachrániti smysl § 1136 nutno konstruovati pojem nouze samostatně — šíře než právo trestní a to tak, aby tím byly zachyceny jednak případy nouze ve sm. práva trestního, jednak případy další, které sice už nejsou nouzí s hlediska kriminálního, ale zasluhují, aby je civilní soudce respektoval a škodu mohl po případě přiměřeně rozdělit. Není vyloučeno, že pojem nouze takto precísovány bude v podstatě shodný s dosavadním, daným §§ 1306a a 1307 ozo. a to přes opačné mínění důvodové zprávy.

K. Srna.

Krok k volnému obchodu?

Naše republika uzavřela novou obchodní smlouvu se Spojenými státy. Více, než tři měsíce trvalo vyjednávání s naším druhým největším odběratelem, který koupil v r. 1937 za více, než miliardu Kč československých výrobků. Na takovém zákazníkovi nám muselo hodně záležet a to zejména proto, že zboží, na němž má zájem, jsou převážnou většinou kvalitní výrobky, v nichž vyvážíme především svou dovednost a práci. Má tudíž vývoz do Spojených států nemalý význam pro naši zaměstnanost. V nové obchodní smlouvě jsou snížena cla na celou řadu předmětů a pokud je dovoz vázán na kontingenty, jsou zvýšeny, což je v době neopadající ochranné politiky skutečnost bezpochyby příjemná. Důležité je, že nová obchodní smlouva obsahuje doložku o nejvyšších výhodách, která zajišťuje oběma smluvníkům všechny obchodně politické výhody, která by snad jeden, nebo druhý budoucně poskytl jinému státu. Jedinou výjimkou z doložky o nejvyšších výhodách je středoevropská klauzule, kterou se Spojené státy, přihlížeje k zvláštním hospodářským potřebám Střední Evropy, vzdávají nároků na vyšší celní výhody, poskytnuté ve středoevropské oblasti. Tento ústupek však není nový, neboť byl již obsažen i v obchodní smlouvě uzavřené mezi Spojenými státy a naší republikou takřka přesně před třemi lety.

Význam nové obchodní smlouvy však nespočívá jen v ceně, kterou má pro nás. Zdůrazňuje, se zejména, že je úvodem k obchodní smlouvě daleko důležitější a sice, mezi Spojenými státy a Anglií, která má znamenat rozhodující obrat od politiky izolace k nové éře volného světového obchodu. Anglie a Spojené státy zaujímají první dvě místa v pořadí států, které mají největší podíl na světovém obchodě, takže nelze pochybovati o vlivu, který by měla změna jejich stanoviska na celou světovou obchodní politiku. Je třeba připomenout, že to byla právě Anglie a U. S. A., které zasadily světovému obchodu nejtěžší ránu. Časový primát mají Spojené státy, kde republikánské vlády již dlouho prováděly více méně vy-

hraněnou ochranářskou politiku, zatím co demokraté, kteří jsou nyní u vesla, jsou v tomto směru umírnění. Není bez zajímavosti, že Spojené státy, které kdysi daly popud k ochranářství, nyní se chápou opět iniciativy ve směru opačném. Otázka zahraniční obchodní politiky byla také jedním z hlavních sporných bodů posledních presidentských voleb, v nichž republikánský kandidát London agitoval s programem zrušení zásady vzájemnosti obchodních smluv, kdežto demokraté s Rooseveltem v čele je energicky hájili.

Roosevelt dostal svému slibu prováděti liberálnější obchodní politiku, než Hoover. Za jeho vlády byla uzavřena celá řada obchodních smluv, avšak na druhé straně nelze zamlčeti, že jeho vnitřní, zejména měnová, hospodářská politika byla v nemalé míře součinitelem osamocení a ochranářství.

Anglie, největší podílíník na světovém obchodě, dlouho setrvala u politiky otevřených dveří. Teprve od r. 1930 se datuje obrat k vysokým clům, který byl přivoděn snahou přizpůsobiti se Americe a především důvody fiskálními — opatřiti si z výnosu cel značné příjmy. Velmi nepříznivě působily na světový obchod výsledky konference v Ottawě, která zavedla preferenční cla pro země britského imperia. Zmíněná konference sice prohlásila, že vytvoří přednostní nižší imperiální cla, aniž by byly zvýšeny cla vnější. Cla pro ostatní svět však ve skutečnosti zvýšena byla a ztížila, ba někdy i zamezila přístup ostatních států k britským trhům.

Mezi Anglií a Spojenými státy je na hospodářském poli celá řada nevyjasněných otázek, které se dosud stavěly dohodě v cestu. Za jednu z nejzávažnějších je třeba pokládat definitivní a jasnou úpravu měn, libry a dolaru. Na obchodně politickém poli si nebudou obě země moci dělati velkých ústupků, Anglie nakupuje v U. S. A. více, než U. S. A. v Anglii. Anglie se bude snažiti tím více o zvýšení odbytu svého zboží ve Spojených státech, čím větší je passivní saldo její obchodní bilance. Anglie jako stát bohatý měla vždycky značný dovozní přebytek, avšak v poslední době je následkem zvýšeného zbrojení a tudíž dovozu surovin, schodek obchodní bilance tak veliký, že se objevuje i v platební bilanci, což je škodlivé a pro stabilitu libry nežádoucí. Tato skutečnost není příznivým předpokladem jednání, zejména když jsou clearings a kontingenty pokládány za největší škůdce obchodu, o jejichž odstranění se právě pokoušejí Spojené státy. Unie svou smlouvou s Kanadou již naznačila, že se smíří s preferenčním systémem ottawským, avšak jistě ne v dnešním rozsahu. Bude bezpochyby žádat aby Anglie přispěla k obnově světového obchodu snížením vnějších cel. Dohoda nebude snadná, při čemž na otázku, na které straně je více překážek, lze odpovědět bez váhání, že na straně Anglie. Vždyt Neville Chamberlain prohlásil, že Ottawská úmluva nevdechí jen hospodářským pohnutkám za svou existenci. Vzpomeňme si jen na osud van Zeelandova plánu, který přece také obsahoval návrhy obchodně politické. S jakou zvědavostí jej svět očekával, tak dnes už zapadl takřka v zapomenutí. Doufejme však, že tentokrát Anglie alespoň z důvodů politických nenechá dohodu padnout, a že jako protiváhu autorkním snahám, které se staly základní částí programů diktátorských států, bude upřímně a energicky sledovat politiku součinnosti zbylých demokracií. Je totiž více než pochybno, že by se podařilo proto získat i režimy autoritativní.

Dr. F. Stránecký.

Zprávy.

Anschluss. »Tím, že Rakousko nebylo přičleněno k Německu politický tlak německý je poněkud menší; ale není jistoty, že otázka poválečného Rakouska je již definitivně rozřešena — prozíravý a opatrný politik musí